

NA STRÁŽ

Casopis věnovaný vnitřním otázkám československého vojska.

K stavu naší evakuace.

Irkutsk 16. února.

Dnes, kdy ariergardní boje po uzavřeném příměří přestaly a evakuace naše vchází opět v koleje více méně normální dopravy, je zajímavé mínění odborníka o dalších vyhlídkách. Nově jmenovaný pomocník hlavního náčelníka dopravy br. podpor. Zužka, který má dobré styky s ruskými železničními orgány a energicky pracuje k urychlení naší evakuace, napsal na požádání redakce následující úvahu. Pronáší výtky i do našich řad a to výtky zasloužené. Bratry sobě budme a pravdu sobě mluvíme. Pozn. redakce.

Na úseku Čeremchovo—Mysová doprava našich vlaků nachází se ve stavu, který nezávisí od složek čistě technického rázu. Vážnou brzdou dopravy v zmíněném rajoně jeví se slabé propouštění našich vlaků st. Mysovou. Abychom se vyhnuli nepříjemnostem vyplývajícím ze skřížených zájmů v těchto místech, byli jsme nuceni spokojiti se dosud s prací topirenského úseku V.-Udinsk-Mysová, kterou jsme považovali ještě za uspokojivou, propouštěla li nám st. Mysová denně 2 naše vlaky. Za takového stavu věci lze lehce vypočítati, nezmění-li se poměry k lepšímu, že k propuštění stanicí Mysovou všech našich vlaků stojících od Mysově na západ bude třeba ještě šesti týdnů. Při tom ovšem předpokládáme, že práce v Mysově se nezhorší. Vývody z toho jsou následující:

Chceme-li se vyhnouti v zájmu zásobování rozestavení našich vlaků na trati, pak nemůžeme počítati s opuštěním stanice Irkutsk dřív, než asi za 18—20 dní. Živení úseku Ianokentěvská—Mysová uhlím po 20 dní a úseku Sludanka—Mysová po 42 dní vyžaduje nejméně spotřeby 1.200.000 pudů uhlí. Je nepochybné, že takovou zásobu v krátké době připravit si nemůžeme. Jelikož úsek západně st. Mysově přísluší pod pravomoc Irkutského ředitelství, jest toto povinné uhlí naň dodávati. Souhlasu příslušných politických orgánů v této otázce bylo též dostiženo. Okolnost, že čeremchovské doly

nemůžeme nikterak tak dlouho držeti svým zadním vojem, až dostihneme potřebných zásob uhlí, nutí nás souhlasiti se s tím, že odmítnutí nabízené nám záruky ruské administrace, ohledně zásobení nás uhlím, nebylo by správným. (Dosavadní praxe nás totiž přesvědčila o tom, že po odečtení určitého množství uhlí pro spotřebu obyvatelstva a pro úseky tomské dráhy v obou směrech od čeremchovských dolů v nejlepší případě došlo pro zabajkalskou dráhu 50 vagonů uhlí za 1 den. Na dosažení výše uvedené cifry 1.200.000 pudů bylo by tedy třeba při nejlepší organizační práci, která zase ne od nás závisí, nejméně třinekdělní lhůty. Nejsem sice stratég, ale mám za to, že se zbylými na rozsáhlém úseku Čeremchovo—Mysová po uplynutí těchto tří neděl asi 40ti ešelonů při daném rozpoložení cizích vojenských sil, linie dráhy těžce by se hájila.) Z výše uvedených dat je viděti, jak důležitým faktorem pro dopravu ešelonů je doprava uhlí, ale bohužel této okolnosti se dosud věnovala tak malá pozornost. Odnímaly se parastroje od uhelných vlaků, některé ešelonů téměř násilím se tlačily do st. Čeremchovo, která byla tak zaplněna, že práce s nakládáním a vyvážením uhlí byla téměř znemožňována, bylo třeba kategorických příkazů, aby byly od ešelonů uvolněny parastroje a strojní obsluha, které zahálely a zbytečně požíraly uhlí. Čeští strojvůdci často se vyhýbali obsluze uhelných vlaků. Ruští strojvůdci byli všelijak našimi vojáky získáváni pro to, aby se od jejich ešelonů „netrhнули“. A se strojní obsluhou máme tak obrovskou nouzi, větší ještě než nouzi s parastroji. Je ironií, že ruská administrativa, stěžujíc si na tyto zlořády, pracovala jedině v náš prospěch.

Z toho plyne důsledek, tak často zde opakovaný, že na zdejší magistrále jakékoli výhody získávané dopravě ešelonů na účet nebo na úkor dopravy uhlí byly a jsou hříš-

nými. Zatím nutno s povděkem vítat tu okolnost, že uhlí k své dopravě přes Mysovou nemusíme platit krví.

A loučíme-li se s místy chráněnými námi s takovým sebezapřením a s takovým napjetím sil celý rok, odejděme odtud opravdovými strážci majetku ruského národa.“

Pravda, často se hřešilo na náš účet. Při zmatku způsobeném vojsky kappelovskými naši vojáci dali místy pouze počín a věc provedli do důsledku zemlačkové. Není divu při takové drahotě. A při „rozetřívání“ odváděných námi vagonů také se většinou hřešilo na náš účet. Kradli matrace, trhali čalounickou výpravu vagonů atd. Chyba je opět v naší neznalosti způsobu odvádění vagonů. Vždyť na tak mnohé předměty zařazení těchto vagonů jsme psali žádanky a dávali stvrzenky. A nyní se vagony prostě vrhají v náruč jisté zkáze. Odevzdávejte vagony, ať už teplušky nebo osobní, dopravním úředníkům ruské služby proti stvrzence, kterou odvádějte nejbližšímu českému veliteli stanice. Tím předně docílíme možnosti vyúčtovat některé obnosy v náš prospěch, a hlavně jde o dobrou naši pověst; vagony námi opuštěné se drancují všemi, komu „ne lěň“. A ostuda za tento vandallismus padá na nás

Zvláště při našem odchodě každý náš křivý krok se pozoruje, a jako poslední, pevně utkví v paměti Rusů. Nebledě ani na politické nepřiznivé následky, a případně i konflikty, které mohou vyplynouti z našich přehmatů, je to hlavně věci cti československého vojáka, aby se vystříhal sám všeho toho, proti čemu ještě tak nedávno v zájmu ruského národa pracoval.

Rovněž tak se věc má s různými „rekvisicemi“. Vše, co je nutno, palivo, svítivo, různé materiály, pokud jsou a je možno je poskytnouti, dá vám dráha proti žádance a potvrzení. „Rekvisicemi“ zbytečně ztěžujete práci a zhoršujete poměr na rozhodujících místech. Jednou jest rozhodnuto odejeti odsud bez bojů a v klidu, tedy ukažme, že nechceme vyvolávat sporů. Vždyť, jak výše uvedeno, v tak mnohém ruská administrace zavázala se vyjítí nám vstříc. Vzdor tomu, že uzavřeno příměří mezi námi a jimi jako nepřáteli, cítí se ve styku s nimi kdesi v hloubi ta měkká, dobrá ruská duše. Pravda, mnohé se změnilo do základů. Už třeba ta okolnost, že jsou ochotni dopravovat nás rychleji, než nám mohou zaračítí poněkud

dále na východě spojenci. Nervosity z vaší strany netřeba, ani zasahování z vaší strany do vnitřní železniční služby. Kontrola se na patřičných místech vede, tak že v případě, že by se poměr jejich k nám změnil, z naší strany zavčas se zaujme stanovisko a zavvedou kroky, které jsou pro náš další pohyb nejvýhodnější. A hlavně, pokud to není diktováno zodpovědnými našimi činiteli, neodnímejte z běžné práce lokomotivy, ať už od vlaků neb z prací posunovacích. Je-li vám čeho nutně potřeba, požádejte příslušné ruské dopravní orgány, které mají mají direktivy, vycházeti vám vstříc. A nemohou-li vám ihned vyhovět, buďte vědomi toho, že pracují na jiném výkonu, pracují zase pouze pro vás, jelikož téměř všechna dopravní způsobilost dráhy se vyčerpává činností v oboru naší evakuace. Ž.

Náš zadní voj.

Stav zadního voje byl 21. února takový: poslední vlaky v Čeremchově a Polovině, po jednom eselonu v Maltě, Kitoji a Batarejně Ostatní koncentrovány již v Innokentěvské a Irkutsku. Celkem je v Innokentěvském rajoně ještě 36 eselonů. Denní pohyb Irkutskem byl dva eselonu a jeden uhelný vlak.

Okolo nás.

Revoluční zápal Irkutianů poněkud ochladil s příchodem „tvrdé ruky ze západu“ a s anulací sibírek. Pro náladu jsou charakteristické slechy o povstání na Urale, v Permské gab., okolo Maskvy, o vzeti Krasnojarska Ščetin-kinem. To jsou slechy, mohou být úplně nepravdivé. svědčí však o tom, jak je zviklána nedávno ještě skálopevná víra ve vítězství bolševiků. Mezi znalci sibiřského lidu, hlavně venkovského, udržuje se předtucha a obava, že budoucí diktatura v Rusku bude selská a smete socialism vůbec. Na tuto selskou reakci, která může být strašlivá, upozorňoval konečně již Gorkij. Sovětští politici cítí tato nebezpečí, proto mluví již o orientaci na „sredňaka“ t. j. drobnoburžoasního sedláka; i zahraniční politika Maskvy není již tak radikální na skutech. Ani s Japonskem nechťi bojovat, hodlají s ním vyjednávat a nejsou proti smlouvě. Příměří s námi rozbláslí již 7. února svým

radiografem do světa a rádi by blásili celé střední a západní Evropě, že se s nimi bratáme.

Přirozeně, že uzavření příměří nebo míru a navázání „dělových“ styků neznamena, že jím padáme do náruží a že přijímáme jejich zásady a metody politické. Jako dříve, zůstáváme kritickými k bolševismu, ba budeme moci jej tím více kritizovat, čím blíže se s ním seznámíme. Situace je asi podobná té, jaká byla v počátcích bolševiků před dvěma lety. Nebojovali jsme proti nim na Ukrajině i později měli jsme s nimi styk, ale to nesmělo nám bránit, abychom nevyslovovali svůj nesouhlas s jejich princely. Konečně mírový poměr, který snažíme se udržet i doma se svými sousedy i zde s bolševiky, může se udržet jen mužnou, otevřenou kritikou. Nikdy — ani podlézavým přisvědčováním ani štváním! To si musí také druhá strana uvědomit.

— Kromě semenovců počali ve V.-Udinsku řádit i kappelovci. Dokonce podnikají výpravy do okolí. Deputasi od obyvatelstva bylo Japonci slíbeno, že kappelovci budou z města vystěhováni a že nebudou dovoleny jakékoli boje v městě a na dráze, již Japonci chrání. Japonský velitel upozornil, že v městě jsou již ozbrojené tlupy povstalců. Japoncům prý je jedno, kdo v městě je a vládne — třeba bolševici — ti také mohou svobodně přijít do města, ale — beze zbraní.

Postice Japonců je stále záhadná. Financují Semenova, nyní i kappelovce (ovšem to dělají japonští soukromníci) a povstalcům prohlašují, že proti bolševikům ničeho nemají. Jeden den hlásí, že se budou z Verch.-Udinska stěhovat, nakládají se do vagonů, pak zůstanou dále prohlašující, že pojedou za naším arliergardem.

— Generál Vojcechovský dohodl se se Semenovem a jmenován byl velitelem „východní okrajiny“. V Čitě očekávají se vlaky s nemocnými tyfem a gen. Pepelajev. Dle některých zpráv tento pohlíží na semenovštinu s odporem a prý prohlásil, že jí sloužit nebude. S druhé strany reakční generálové mluví o soudu nad ním, ježto prý je zrádcem. Nálada v Čitě je stísněná. Je nedostatek informací. Jde tichá, ale spěšná evakuace. V Daurii (na mandžurské hranici) je přichystáno okolo 3000 povozek, některé s velbloudy.

— U Petrovského závodu obšťelován 24. t. m. semenovský broněvik povstalci, kteří byli broněvikem rozehnaní. Na 643 verstě mezi Tolbagou a Čochotnjem byl povstalec k ránu na 25. února vyhozen šestisázkový dvoukolejový železniční most. Doprava dočasně zastavena.

— O počtu českých komunistů v Irkutsku mluvilo se před časem ve velkých cifrách, dokonce o tisíc. O přesném počtu nemáme zpráv. Jednou se hlásilo 500, podruhé jen 150. Ale na tom nezáleží, kolik jich je, za to jací jsou. Když d-š-a zpráva, že mezi nimi je snad Hlinka, naši upozornili na to bolševické komisaře. Řekl jim, že jsou tři druhy komunistů: Většina jich zůstala k vůli žesám neb zavedené živnosti a chtějí si koupit službou u komunistů immunitu — těch litujeme; druzí chtějí „pegrabit“ — ty sami bolševici postřelají a konečně třetí jsou fantasti a — z těch prospěch mít nebudou. Komisaři slíbili odstranit Hlinku.

Komunisti vydali dva letáky „Vojákům československé armády“ a „Soudruzi“, kromě toho otiskli rusky v novinách provolání „Zaděžitěs“.

V poslední době stále častěji opakují se případy, že vojáci vystoupivší z vojska, žádají o přijetí zpět. Velitelem vojska byle však nařizeno zpět nikoho nepřijímat, ježto by se tak mohli mezi nás vloudit špehouai, kteří sleuží Irkutsku, Čitě a Japoncům.

Japonci v Zabajkalfi.

Irkutský bolševický štáb má spojení se skupinami povstalců v Zabajkalfi a dostává od nich informace o situaci. I když tyto zprávy jsou místy přehnané a tudíž nespolehlivé, jsou v nich zajímavosti, hlavně pokud osvětlují vzájemný poměr Japonců a bolševiků resp. povstalců. Již jednou uvedli jsme obsah rozmluvy, již měli Japonci se zástupci povstalců v Kabansku a dotazem v japonských vojenských kruzích, jež svůj styk s povstaleci neskrývají, potvrzena nám jeho autentičnost.

Když zmocnili se povstalci dočasně stanice Zaigrajevo, vyjel tam na likvidaci jich japonský broněvik, ale vrátil se bez boje. Irkutské noviny pak sdělují, že přivezl do V.-Udinska zástupce povstalců k vyjednávání

s japonským velením. Jednalo se znovu o japonský oddíl, který uvízl na mongolské hranici, a jež si přálo japonské velení dostat bezpečně do Verch.-Udinska. Povstalci slíbili zakr.řit, žádali však, aby Japonci působili na zlepšení poměrů politických vězňů ve V.-Udinsku, což jim bylo slíbeno. Dále povstalecký štáb jednal o obsazení města, proti tomu prý Japonci nic neměli, jen připomínali, by Udinsk byl obsazen bez bojů. Ale semenoyce, kteří stále řadí v městě, odstraňovat a odzbrojovat nechtějí.

Mimochodem.

Ptáte-li se japonského vojáka na něco, co jen trochu souvisí s vojskem (na př., kolik je jich v jeho teplušce), odpoví vám — jestli ovšem vůbec odpoví — asi v tomto smyslu: „Nevím, obraťte se na kapitána.“

Vážná výstraha.

Náčelník evakuace dr. Raše telegrafuje 15. února z Vladivostoku: „S posledními ešelony přijížděj četné čerstvé případy venerických onemocnění, získané v Mandžurii a Charbině. Žádám oznámiti vojsku, že nemocní naložení nebudou až po úplném vyléčení.“

Na základě toho vydán příkaz všem velitelům ešelonů, aby poučili vojsky, že sami tím zadržují své odslánci do vlasti. Příkazuje se též omeziti návštěvu vojáků zmíněných měst.

Ochana čínských občanů.

Plnomocník ds. vlády v Charbině byl požádán čínskými úřady, abychom pomáhali dle možností čínským občanům. Poněvadž čínská vláda a úřady na čínské východní dráze nás v evakuaci podporují a po švadž i na lodích projíždíme čínskými přístavy, je žádoucí, aby naši vojáci zacházeli všude s Čiňany korektně.

Znovu a znovu

je třeba upozorňovat naše bratry, že klid i bdělost, rozvaha i rozhodnost, korektnost i zdrženlivost jsou nejlepšími vůdci na cestě na východ.

Br. F. P. píše nám o výjevu, k němuž došlo v těchto dnech na stanici krugobajkalské dráhy. Přijel svodný ešelon, jemuž ze stojícího tam ešelonu n-tého pluku vojáci a dokonce prý i někteří důstojníci chtěli vzít lokomotivu. Vyskákali z teplušek svodného vlaku ozbrojení vojáci, utvořily se dvě skupiny, se zbraněmi a s bombami v rukou, počaly si vzájemně spílat a vyhrožovat.

Nevíme, kdo byl v právu z obou stran, víme jen, že na stanici stojící ruští obyvatelé, jímž zvykli si naši vojáci různé přezdívat a dívat se na ně s opovržením, dívali se tentokrát velmi udiveně a s úšklebkem na tento obrázek bratrské solidarity.

V irkutských novinách čteme lokálku, že na stanici Innokentěvskou s našimi ešelony přilely teplušky s běženci, kteří zatím hledají si byty v Irkutsku, než budou moci jet dále, ježto české ešelony dlouho budou stát na stanici. Není li tato zpráva čistým výmyslem s provokativním účelem, svědčí o tom, jak některé části rozumí příkazu o redukci vlaků a jak sdržují pohyb na východ ze zcela nemístné humanity. Pomáhejme napřed sobě, svému celku, v tom smyslu plněme do posledního puntíku všechny příkazy a donuťme, by je plnili všichni z nás, ať stojí na jakémkoli místě. A zase — klídně, důstojně a důrazně.

— Posledním bodem příměří uzavřeného 7. ledna je, že porušením kteréhokoli bodu příměří přestává. Bolševici mají zájem na tom, aby bez boje se dostali ku předu. My máme zájem na tom, abychom se bez zbytečného krveprolití dostali do vlasti. Podmínky příměří byly oznámeny všem velitelům telegraficky a byly uveřejněny v minulém čísle „Na strážě“. Každý voják si je pozorně přečte a ať je s nimi spokojen nebo ne, připomene si, že byly podepsány našimi zástupci a přijaty naším velením, a že již čest naše žádá, bychom dané slovo dodrželi. Tím větší b. deme mít morální právo vždy důrazně žádat, by druhá strana chovala se stejně čestně.

Rozumné bytosti, jichž posláním je, by pracovali společně na jednom a též díle, plní v celkovém světovém životě tentýž úkol, jemuž slouží jednotlivé části lidského těla. Jsou stvořeny k rozumné spolupráci. Ve vědomí, že jsi členem velikého duchovního bratrství, je cosi posilujícího a utěšujícího.

M. Aurel.

Hlavní název: **Na stráž**

Vydavatel: **Informačně osvětový odbor ministerstva vojensví**

Vydáváno v letech: **1919 - 1920**

Číslo ročníku: **1**

Číslo výtisku: **20**

Datum vydání čísla: **26.2.1920**

Identifikátor ISSN: **2223-0033**

Stránky: **[1], 2, 3, 4**